

רצו אותו - והוא החלים להוכיח שהוא גבר

קפדנית הרבה יותר מזה שהיתה מופקדת על שני הבורחים הישראליים.

★ ★ ★
עמוס משחק ברוגז

פרקש נתפס, אך טומי בליץ נעלם בחשיכה. השוטרים היו כה נרגשים מתפנית האחד, שהניחו לשני להמוק בין אצבעותיהם. אך מכיוון שבליו מסוכן לאין ערוך יותר רצח, בקושי ומכיוון שנידון למאסר עולם על רצח, פקדו שפרקש ירד נתפס בו שוד - הוכרו על מצוד ברחבי הארץ.

המצוד נמשך בדיוק יומיים. שוטרים פקדי מובטחים, בדכו וכונניות, שרקו פרסי הסביבה עזרות לכביריגושו. מסלול נתפס הנימלט, תוך פרק זמן זה, כאילו נתקפה המשטרה ביאוש כללי. הפעולה העיקרית בה התמידה המשטרה היתה הלוואת תמונות של בליץ, בתוספת האזהרה כי הוא ירוע מאמין למדי. היא לא רצתה לכתוב כי הוא אמן מאוד וקרמוג, כדי לא להבהיל את האורח. מה גרם למחול זה?

לניצב עמוס בן גוריון, מפקד מחוז תל אביב, יש הסבר משלו. הוא הטיל את כל האשמה על המטה הארצי של המשטרה, טען כי בגללו לא רק שבליו לא נתפס עד כה, אלא שהוא גם לא ייתפס. היתה זו הכוונה חסרת-תקדים, שמצאה את ביטוייה בכתבות חוזרות שהופיעו מעל דפי הארץ. משמעותה האמיתית: מכיוון שסידור רי המטה הארצי אינם מוצאים חן בעיניו, לא יעשו עמוס ומחוזו ניסיון לתפוס את הרוצח. משחקים ברוגז.

מה בדיוק עשה המטה הארצי? המפקח הכללי הטיל את תפקיד החיפוש אחר בליץ בידי האדם המתאים לכך: ראש אגף החקירה, אדי סלע. אך לאדי לא היו לא האשמים, לא הזמן וגם לא החשק לעסוק בכך. הוא העביר את המשימה לידי ראש אגף האירגון, אהרון סלע. אך ראש האגף אינו מספיק אישית בדבריו. הוא הטיל את התפקיד על ראש מחלקת תנועה וסיוע, ניצב מיישנה יהודה גיא - מומחה בענייני תנועה, אך חסר-ניסיון בתפיסת פושעים.

מדוע היה מצב זה בדרך להפריע לחפש את בליץ - רק לו פיתרונים. הוא מילמל משהו על חוסר-תאום בין המחוזות, אך שנתחום הצליח בליץ להתחמק מתוך תוכו של מחוז תל אביב, בין אין עמוס זקוק לתיאום עם אף מחוז אחר.

לפי כל הסימנים, לא באה ההתקפה של עמוס אלא כדי לחפות על שבליו ראשוני זה: שבליו הצליח לחמוק מתוך תל אביב, ולברוח דרומה אל גבול רצועת עזה. עצם ההתחמקות לא הפתיעה את אלה היודעים כיצד מתנהלים העניינים במחוז המשטרה החשוב ביותר במדינה. הם יודעים כי למי חזו זה אין כימעט שום מקור אינפורמציה בקרב העולם התחתון, וחוקר ותיק אחד, שיכיר את טומי בליץ ואת מיינהיו.

★ ★ ★
משפחה מעוררת

את טומי בליץ הכירו אנשים רבים בארץ. אך רק מעטים ידעו את הרקע שעליו גדל. בודדים בלבד ידעו כי בליץ, בן 27, נולד בהולנד מעוררת בברוקלין, וכי אביו נהרג בידי הגרמנים, כאשר כבשו הנאצים את הולנד. אמה, הלנה בליץ, הפכה לילדת החיילים הגרמנים שתנו באמשטרה, ובגדר המלחמה אף ניגונה לחמש שנות מאסר ושליטת זכויותיה על שני בניה.

הילדים, שהוטרו במינור קאתולי במשך שנות הילדות, הועברו לידי מוסד פועי לי אגודת ישראל, ששלח אותם לישראל. אך האם, שהספיקה להינשא להולנדי נוצרי, שנידון אף הוא למאסר על שיתוף-פעולה עם הנאצים, שוחררה מכלאה כתום שנתיים. זכויותיה על הילדים הוחזרו לה. היא דרשה את בנה הצעיר, טומי, הבכור, נותר לבדו בקיבוץ היתומים.

הוא היה בחור צנוע וחלוש, אך נבון וידידותי. במהרה התחבב על חברי המשק - עד שלקה באסתמה, כושר העבודה שלו. שד הלה בן הגבוהים, נפגע עוד יותר. חברי המשק נתנו לו להביג, כי אינו מתאים לחיי-הקיבוץ.

הוא עבר לירושלים, פנה שם לאירגון עולי הולנד. לאירגון, אשר רוב חבריו נמנים על החלק החרוץ והמסודר של היישוב, העסיק את בליץ הצעיר כגובה. הוא היה מבקר בבתיאם ובמקומות-העבודה של חברי האירגון; את הדעות הכספיים שלו ערך בקפידה ייקית.

בעזרת האירגון התקבל לעבוד בבאנק, מעבידיו היו שבעי-הארץ מעבודתו, אך משך נשלח לבדיקה רפואית, בטעם ניתנו לו

קביעות - התגלתה האסתמה הקשה שלו והוא לא נתקבל לעבודה. הוא פנה ללישכת הגיוס של צה"ל, ביקש להתקבל כחייל. שוב הועבר לבדיקה רפואית - ושוב נדחה.

★ ★ ★
הדרך אל הפשע

ריה זה רגע המשבר בחייו. הוא רצה להוכיח כי על אף חולשתו, על אף מחלתו, אינו שבר-כלי או פחדן. הוא החליט להוכיח - לפחות לעצמו - שהוא גבר. המיבחן שהטיל על עצמו: סחיבות קטנות מבתיים ומחנותים קורבנותיו אף לא הרגישו בהעדר התפצית הגנובים. גניבה מספר 21 בוצעה בביתו בן 19. היתה זו גניבה מקולנוע. בליץ נכנס איכ-שהו לקופה, נטל סכום של שטרות מזומנים שהיה מונח על שולחן. ראו אותו. קהל רדף אחריו וטומי נתפס. היתה זו התגנשות תו הראשונה עם החוק. בית-המשפט בירושלם ליה דן אותו לשנתיים מאסר.

למזלו, עמדו לצידו ראשי אירגון עולי הולנד. הם עודדוהו להגיש עירעור, הופיעו כעדי בבית-המשפט העליון, ביקשו מהשופט טים לסלוח לבחור. השופטים נענו לבקשה, בתנאי שבליו יעמוד תחת פיקוחה של קצינת המיבחן, הגברת נאור מתלאביב. עורך-הדין אלפרד פרנק, ששימש כסניגורו של בליץ, אומר כי כאן נעשתה טעות: "היו צריכים לשלוח אותו לאיזו השתלמות, לקורס, אולי ללמוד ולהגיש בחינות-בגרות, לתת לו את האפשרות לעשות משהו, כי כשרונות היו בו למכיר. אבל לא בליץ נשלח למקום הבלתי-מתאים ביותר, מקום שמכמוהו סולק כבר קודם: הקיבוץ."

גם בקיבוץ גבעתי-ברנר, אלו נשלח, רכש לו בליץ מימד גבעתי-ברנר, אלו נשלח, רכש למרות שמהרגע הראשון ידעו כי אין לפניו הם גבר במלוא אוננו. במשך גדול זה הוצע לו לעבור למשק צפוני יותר, מקום שהאחיו הצעיר יכול לעזור לו. בליץ הגיע לבית-האחיו שעל הרי הכרמל, התחבב גם שם מיומו הראשון. היתה זו תכונה בולטת אצלו: בכל מקום אליו הגיע - התחבב על הבריות.

אך גם בבית-אחיו עמדה לו בריאותו הי לקויה כאבן-נגף. במשק הוחלט להחזירו לקצינת-המיבחן שלו, בטענה הלא-חדשה, כי אינו מסוגל לעבודה גופנית. אך קרתה לבליו את האונת-עבודתו וידו נשברה. לא היתה כל אפשרות לשלחו בחוסר-כל מהמשק, בעוד ידו נתונה בגבס. בליט-ברירה, ניתן לו רובה, והוטל עליו התפקיד לשמור בלילות על שדות המשק ועל מחסן-הנשק של הקיבוץ.

אקדח פי.בי קטן משך את עיניו כאשר החזיר בוקר אחד את הרובה למחסן. בליץ לא היסס, תחב אותו אוטומאטית לכיסו ושם לחזרו, שם הסתירו היטב בין חפציו במזודה. היה זה האקדח שקטל את המנהיג דס פיאטלי ליד קולנוע צפון בתלאביב. גניבה זו נתגלתה אומנם חצי שעה אחרי ביצועה, אך איש לא חשד ברפאל בליץ.

★ ★ ★
בליץ בחדר ירדים

מן קצר לאחר זאת נירפא השבר בידי ומוכרות המשק וקשה אחר לעזוב את המקום. קצינת-המיבחן פנתה עימו שוב לאירגון עולי הולנד. נמצאה משפחה תל אביבית, אשר הסכימה לקבלו לחיפה. היו אלה יודים ומימי ברנז (ברנז הוא ממנהלי אל-27). מיטתו של בליץ היתה בחדר אחד עם בן-המשפחה הקטן. בליץ נהג לעזור לו בשיעוריו והיה מקובל מאוד על ההורים. מספר משפחות אחרות בירושלים, גם הן ממוצא הולנדי, התנדבו או לקבלו בביתן. כעבור זמן-מה, קיבל מישרה במשרד נסיעות תל אביב. אותו זמן, החליטה קצינת-המיבחן להעמידו בבדיקה פסיכיאטרית. בליץ נבדק על-ידי ד"ר ראובן מאיר, מנהל בית-החולים לחולי-נפש באר-יעקב, ואחד הפסיכיאטרים המעולים שבישראל. קבע ד"ר מאיר: "רפאל בליץ אינו בדרך לאשוחות טובה. איננו מסוכן לציבור וכנראה יש בו שינוי לטובה..." הבדיקה התקיימה חודש לפני שבצע בליץ את הרצח בקולנוע צפון. במשך הנסיעות בו עבד בליץ, אירע, שוגג חשירים לא קיבל במזון את אשורות הכניסה לארץ אחרת. השניים הלכו חזרה למלונם, ברוח כבדה. בליץ נשאר לעבוד מרצונו בערב, רץ מקונסוליה לקונסוליה, השיג בסופו של דבר את האשורות ורץ בשמחה למלון דן כדי להושיט אישית את התעודות לידי התיירים המיואשים. בהגיעו למלון, עצר בו פקיד, שאל במבוקשה שעה שבליץ התגשף בכבוד מריצתו, הסכיר לו,

בליץ - מובל באויקים למשפט רצח פיאמלי. לפני שנתיים

לחק הפקיד את הניירות לכתוב הורה לו בתנועת ביטול כי הוא יכול לכתוב והניירות יימסרו לתעודתם. זילול זה פגע בבליץ. כל רצונו היה להביא אישית את הניירות לנצרכים, לראות בשימתם ולזכות בתודעתם. בכרו להתגבר על האכזבה, להסיח דעתו ממנה, הלך לקולנוע צפון. הסרט בו חזה היה: הנידון למות ברח. כאשר יצא, התום הציגה: אבל זה היה אשוד. את קופת ה"בליבו": "מחר ארבו ואשוד את קופת ה"קולנוע הזה. אראה להם!"

לפני לכתו, לא שכח את מיקרה ירושלים, כאשר נתפס. הפעם, החליט, לא ייתפס. הוא הכניס לכיסו את האקדח, שגב מביית-אורן. עד אחד סיפר, כי שמע את בליץ מנופף לקהל באקדחו וצעק: "אל תזונו! אל תזונו!" לדברי פרקליטו, שהסתמך על דברי בליץ, עשה האחרון מאמצים ונסיונות לא לפגוע באיש. בליץ עצמו לא הבין אף פעם כיצד פגע באדם. הסכיר טומי יותר מאוחר: "רציתי להראות שאינני מוגלב. אני לא יודע, אבל זה היה איהו דחף פנימי...". אגב, הוא לא הצליח לקחת אף פרוטה, החל להימלט מפתח הקהל הרב שבמקום. גם בבית-המשפט קבע, כי לבליו לא היתה כוונה לפגוע ולהרוג. בפסק-הדין נאמר:

(המשך בעמוד 18)